

הליכות באקה-מצר-מייסר

25/12/2017

מריון פוקס (קיבוץ מצר) – תערוכת ציורים בגלריה לאמנות בגבעת חיים איחוד
אוצרת ראשית : חנוש מורג
אוצרת התערוכה: רותי חינוסקי-אמיתי.
20.1.2018 -23.12.2017

באזור עמק חפר – מנשה מתפתח בשנים האחרונות שיח אומנותי משובח, באמצעות גלריות אזוריות ופרויקטים אומנותיים בעידוד המועצות האזוריות, היישובים עצמם ובעיקר בזכות יזמי אומנות שפועלים לעשייה אומנותית אזורית מבורכת. לאחרונה כתבתי על הפרויקט "מתחת לפנס" שהתקיים בגבעת חביבה. הפעם אנחנו נודדים מעט דרומה אל גבעת חיים איחוד כדי לסקר את תערוכתה של מריון פוקס מקיבוץ מצר. הגלריה בגבעת חיים מצטרפת אל שורה של גלריות קיבוציות הרוכשות לעצמן קהלים של שוחרי אמנות ומוניטין של תערוכות בעלות איכות ועניין.

התערוכה נאצרה באופן מאוד נקי, מסודר ואסתטי המשרה אווירה פסטורלית, ליריקה כפרית-אימפרסיוניסטית של הליכה לאורך גדר הקיבוץ בימים יפים של שמש עם מבט אל השטחים והשדות ומי שנמצא בתוכם. זו הליכה ללא דרמה מיוחדת כמו שהולכים ברבים מהישובים בארץ כדי להגביר את הכושר, לחזק את הבריאות וליהנות מהנוף. כדי לחזק את תחושת הרוגע מצרפת האמנית אל טיולה לאורך הגדר גם את שני כלביה. במבט ראשון השלווה הזו מזמינה את הנכנס בשערי התערוכה לטיול בטוח ללא מורא ומטעני עבר שליליים. הגדר "כמוטיב מוביל" ביצירות, איננה גדר מפחידה, דוקרנית ומאיימת. זו לא חומה! היא גדר שמתארת "רקמת חיים" ידידותית. נוכחת נעדרת, המצביעה אולי על משאלת לב של האמנית, כאילו לא היו דברים מעולם. אבל הזיכרון עובד ולא נותן לשכוח שבנובמבר 2002 חדר מחבל לקיבוץ מצר מבעד לגדר הטיולים של האמנית ורצח חמישה אנשים, שניים מהם ילדים. האמנית מודעת היטב להיסטוריה האלימה שהתרחשה במצר ולמתח הביטחוני הקיים תמיד משני צדדי הגדר ולאורכה. ואכן התערוכה היא הזמנה שקטה לסערה ולבעירה המתרחשת תחת השמיים ומעל השדות, שקט הנושא עמו פוטנציאל של עמימות ואלימות. הדיסוננס הזה הוא שמאתגר את המתבונן ביצירות.

פוקס נולדה בצ'ילה ובהיותה נערה צעירה הגיעה לקיבוץ מצר ומאז היא חייה בו. כותבת האוצרת: "כאמנית הפועלת והמגיבה למקום שבו היא חיה, אין זה מפתיע שסדרת העבודות המרכזית בתערוכה עוסקת בגדר המקיפה את הקיבוץ ומפרידה בינו לבין היישובים השכנים באקה אל גרבייה ומייסר. הסדרה צוירה מתצלומים

שצילמה האמנית בהליכותיה סביב הגדרות שנים מספר לאחר הפיגוע שהיה בקיבוץ, שבעקבותיה נוספה גדר אלקטרונית. הגדר החדשה, שנועדה לשפר את תחושת הביטחון של חברי הקיבוץ, מתפקדת בפועל לצד הגדר הישנה כנטע זר בנוף, המפריד בין מקום למקום ובין אדמה לאדמה."

מריון פוקס היא אמנית פוליטית בדרכה. היא מגלה חמלה ויכולת הזדהות עם השכנים הערביים, מנסה להשקיף על הגדר מ במחזה האבסורד של מריון פוקס. הכלב שהוא "ידידו של האדם", מגלם גם את הכלב המרחרחר, הבודק, כלב גישוש האמור למצוא ולגלות את הסכנה העורבת בפתח. בווידיאו המוקרן ב"לופ" (אותו צילמה וערכה האמנית) נשמע קול המואזין כקול מלווה את צעדתה של מריון פוקס לאורך הגדר. תיעוד של מציאות...

מצוירות בדרך הקלאסית של ציור שמן על בד, פיגורטיביות סימבולית המזכירה במרומז את המחוזות שמהם באה האמנית. יחד עם זאת יש בהן גוון מקומי ייחודי שרק מי שחווה את האור והמציאות הישראלית יש בידו להתבטא כך.

סדרה של כמה יצירות קטנות על גבול המופשט, עוסקות בעשן המדורות המייצרות פחם, עשן החודר אל מרחב החיים של אוכלוסיות שלמות (למרות הגדרות) ומערערת את הבריאות והאיזון האקולוגי מוסיפות עוד סימני שאלה למארג החיים על קו התפר בתוספת קולות, צבעים וריחות. זו תערוכה המתעדת מציאות בעיין הומניסטית אוהבת אדם.

יובל דניאלי.